

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**

**Academic Leadership of School Administrators Affecting of Internal
Quality Assurance under Trat Primary Educational Service Area Office**

สุทธิศักดิ์ โคกคาน* อีรังกูร วรบำรุงกุล** วัลลภ บุญลอย***

Sutthisak Khokkam* Theerangkoon Warabamrunkul** Waiwoot Boonloy***

Received: 13 November 2022 / Revised: 11 December 2022 / Accepted: 31 December 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2564 จำนวน 297 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ .89 และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ .76 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ร้อยละ 24 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 2.60^{**} + .39^{**}X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .49^{**} Z_x$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ/ การประกันคุณภาพภายใน/ สมการพยากรณ์

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

***อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

* Master of Education program students, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

**Assistant Professor Dr. at Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

***Lecturer Dr. at Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

The objective of this research was to 1) study the academic leadership of school administrators, 2) study internal quality assurance, 3) study the relationship between academic leadership of school administrators and internal quality assurance, and 4) create a predictive equation for how the academic leadership of school administrators affects internal quality assurance under Trat Primary Educational Service Area Office. The research was quantitative research. The sample was a group of 297 teachers in schools under Trat Primary Educational Service Area Office, academic year 2021. The research tool was a 5-rating scale questionnaire that was divided into 2 parts. Part 1 was about academic leadership of school administrator's questionnaire with a validity of 0.89, part 2 was about the internal quality assurance questionnaire with a validity of 0.76. The statistics used for data analysis were: percentage, mean, standard deviation, Pearson's product correlation coefficient and simple regression analysis.

The major fact finding was as follows: 1) the academic leadership of school administrators was at the high level overall, 2) the internal quality assurance was at the high level overall, 3) the relationship between the academic leadership of school administrators and internal quality assurance had a positive correlation at the significantly middle level of .01, and 4) since there was a positive correlation, it was possible to create a forecast equation in the form of raw score $\hat{Y} = 2.60^{**} + .39^{**}X$ and in the form of standard score $\hat{Z}_y = .49^{**} Z_x$

Keywords: academic leadership/ internal quality assurance/ forecast equation

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ภายใต้อายุ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อให้ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก/สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง ร้อยละของสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถานศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 133)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2562 : 51) “มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 14) ซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษา (2563 : 3) กล่าวว่า การกำหนดกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563 : 3) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงมีความต้องการที่จะได้ครูในด้านการมีความสามารถ และนักเรียนที่มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้น ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการสอนภายในชั้นเรียนนั้น จะมีการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สะท้อนผลการปฏิบัติงานของครู และนำผลที่ได้มาปรับปรุงพฤติกรรมการสอน โดยใช้แนวคิดใหม่มากขึ้น มีกลยุทธ์การสอนหลากหลายมากขึ้น มีการตอบสนองความหลากหลายของนักเรียนมีการวางแผนการสอนและการเตรียมบทเรียนมากขึ้น ใช้ดุลยพินิจอย่างมืออาชีพ ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนทั้งในด้านการกำหนดภาระงานของโรงเรียนที่สนับสนุนการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การออกแบบ การเรียนการสอน การนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน การให้ความสนใจความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน (สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์,

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

2556 : 2) โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้หลายท่าน เช่น เชลล์ (Chell. 2001 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษา สอดคล้องกับเจษฎา ถึงเงิน (2560 : 20) ที่ได้สรุปความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษาการที่ผู้บริหารจะสามารถบริหารจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถนำคณะครูและบุคลากรในองค์กรสู่การเป็นเลิศด้านวิชาการซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาเข้าสู่คุณภาพและเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 104 โรงเรียน 1 สาขา ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งสิ้น 80 คน เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีมาตรฐาน แต่พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน 21 คนมีวิทยฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการ และเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ที่บรรจุแต่งตั้งในปี 2563 – 2564 จำนวน 23 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ. 2565) ซึ่งจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะสามารถช่วยพัฒนาให้ไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ

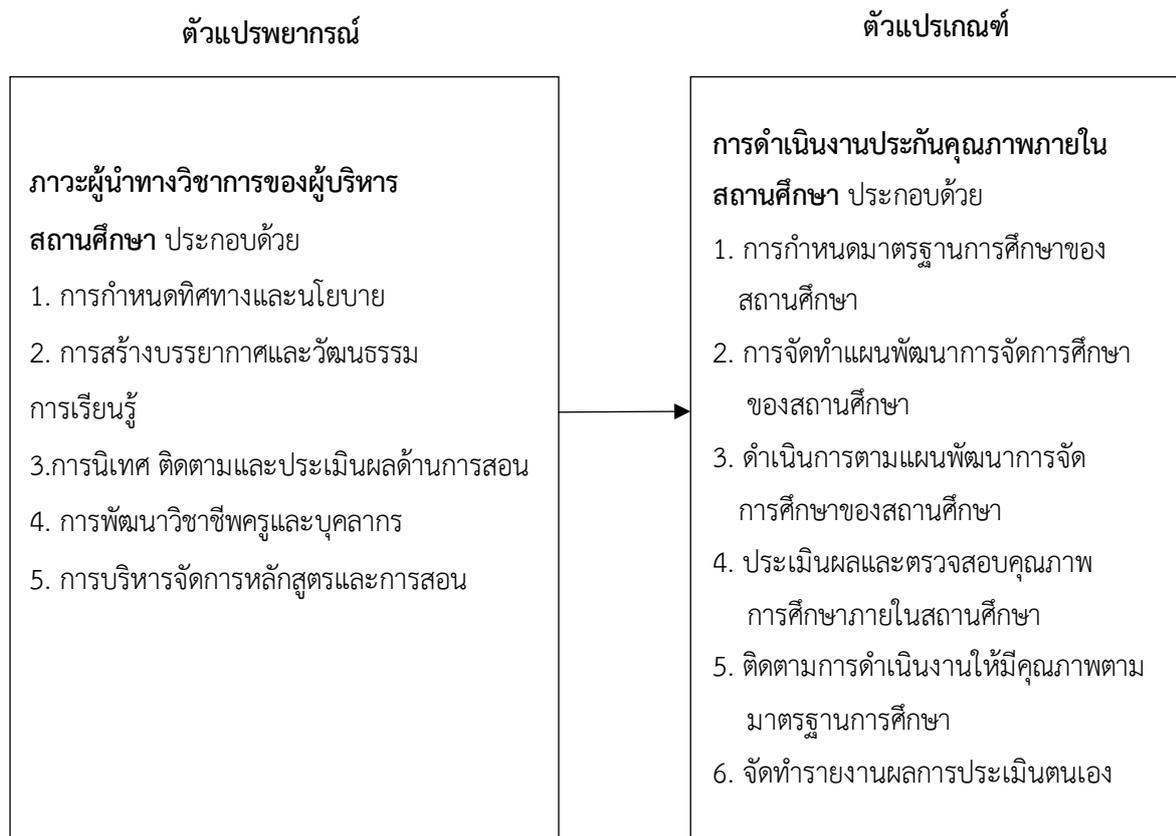
วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,255 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. 2564) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 609) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูของแต่ละที่ตั้งของสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี นักวิชาการ ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางและนโยบาย 2) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้านการสอน 4) การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร และ 5) การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ส่วนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สามารถสะท้อนคุณภาพของการบริหาร จัดการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพ ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและ 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการ พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สามารถสะท้อนคุณภาพของการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพ ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1.1 การกำหนดทิศทางและนโยบาย
- 3.1.2 การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้
- 3.1.3 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้านการสอน
- 3.1.4 การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร
- 3.1.5 การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

- 3.2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3.2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 3.2.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 3.2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 3.2.5 ติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

3.2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

4 สมมติฐานในการวิจัย

4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

4.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert Scale)

6. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง .80 ถึง 1 และแบบสอบถามการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 80 ถึง 1 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้สอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .21 ถึง .70 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 52 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .21 ถึง .59 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (C-Coefficient) ของครอนบราค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ .89 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ .76

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบวัดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2560: 314)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 - 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

3. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การกำหนดทิศทางและนโยบายการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร การนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้านการสอน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 297		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1.การกำหนดทิศทางและนโยบาย	4.42	.35	มาก	1
2.การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้	4.39	.36	มาก	2
3.การนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้านการสอน	4.30	.36	มาก	5
4.การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร	4.31	.32	มาก	4
5.การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน	4.36	.41	มาก	3
รวม	4.36	.36	มาก	

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และการติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา $n = 297$

การเป็นองค์กรแห่งความสุข ของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.32	.37	มาก	3
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.29	.37	มาก	4
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.33	.46	มาก	2
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	4.27	.41	มาก	5
5. การติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.26	.34	มาก	6
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.34	.39	มาก	1
รวม	4.30	.39	มาก	

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม ($r_{xy} = .48$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 2.60^{**} + .39^{**}X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .49^{**} Z_x$

สรุปและอภิปรายผล

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การกำหนดทิศทางและนโยบาย การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร และการนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้านการสอนที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีลักษณะการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการในสถานศึกษา ของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถชี้ นำ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าว จูงใจให้บุคลากรใน สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือในการส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุงและจัดกิจกรรมทาง วิชาการเพื่อ นำไปสู่การจัดการกิจกรรมการเรียน การสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของเชลล์ (Chell. 2001 : 5) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำ หน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความ มี ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็น หนทางหนึ่ง อันจะนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัย ของพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561 : 164) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ 2) ภาวะผู้นำด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน 3) ภาวะผู้นำด้านการพัฒนาคุณภาพครู 4) การ บริหารหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 5) ภาวะผู้นำด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานผลการวิจัยของปิยพร บุญใบ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเอง การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและการติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด มีความเข้าใจ มีทักษะในการบริหารจัดการตามขั้นตอนของการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถ พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความครอบคลุม ชัดเจน สามารถสะท้อนคุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้ เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็น หลักประกันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของหลักการและกระบวนการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ สำนัก

ทดสอบการศึกษา (2563 :4 - 5) ที่กล่าวว่า หลังจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนามาตรฐานหรือพัฒนาเป้าหมายและปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานปกติของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารและการจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนแล้วดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ควบคู่ไปกับการติดตามตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติและประเมินคุณภาพเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดพร้อมทั้งใช้ผลการประเมินเป็นฐานการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในวงจรการพัฒนาให้คุณภาพสถานศึกษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ทั้งนี้ทุกสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการ และกระบวนการสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพินิจ นันทเวช (2561 : 140) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติ และประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติ และประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยพร บุญใบ (2563 :) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม ($r_{xy} = .49$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เกิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร และการนิเทศติดตามและประเมินผลด้านการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดทิศทาง และนโยบาย โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างมโนทัศน์ที่ชัดเจนในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค กำหนดกลยุทธ์สำหรับเอาชนะอุปสรรคและการวิเคราะห์การทำงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ด้วยวิธีการสร้างความเข้าใจ ชักจูงให้บุคคลอื่นพิจารณาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน ประกอบกับที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์และวิพากษ์ แยกแยะระหว่างปัจจัยที่สร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อปรับปรุง พัฒนา เสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม บริบทและเป้าหมายของสถานศึกษา ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด โดยผ่านการกระบวนการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรซึ่งอาศัยความต้องการจำเป็นของครูเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาในด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ตลอดจนสามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครูและ

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

บุคลากรในการวางแผน การนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในการให้ผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน รวมถึงให้การสนับสนุนครูด้านการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ ที่นำไปสู่คุณภาพในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการบริหารและการจัดการจัดคุณภาพในการหนุนเสริมให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของเพอร์คี และสมิซ (Perkey and Smith. 1993 : 114) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท ในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561 : 164) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .423 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563 : 201) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาโดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากความสัมพันธ์แล้วข้างต้นส่งผลให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 2.60^{**} + .39^{**}X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .49^{**}Z_x$

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้หนุนเสริมหรือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการวางแผนการนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในการให้ผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน รวมถึงให้การสนับสนุนครูด้านการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนต่อไป

2. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา การติดตามการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป และเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางด้านวิชาการเพื่อพัฒนาผู้บริหารที่มีสมรรถนะที่จะนำไปขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- เกษญา ถังเงิน. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 13 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2564*. ตราด : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563 ก). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนเทรตติ้ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563 ข). *การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนเทรตติ้ง.
- Chell, J. (2001). *Introducing Principal to the Role of Instructional Leadership: A Summary of Master's Project*. New York, McGraw - Hill.

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York, Harper Collins Publishers.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities" *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607 – 610.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Educational and Psychological Measurement*. New York: Minnesota University.

Perkey, S.C., and Smith, M.S. (January 1993). "Effective Schools : A Review," *Elementary School Journal*, 83(1), 114.